

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/47/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5819201787
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5819201787.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a sudcov JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Andreja Kekelyho, vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: B. Y., nar. XX.XX.XXXX a R. Y., nar. XX.XX.XXXX, obidve bytom u matky, obidve zastúpené Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, deti rodičov: matky D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXXX/XX, XXX XX R. B., t.č. bytom P. XXX/XX, XXX XX A., zastúpenej JUDr. Monikou Pindiakovou, advokátkou, so sídlom A. M. XXX, XXX XX A. a otca T. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX/XX, XXX XX A., zastúpeného JUDr. Mgr. Milanom Vavrekom, MSc., MBA, advokátom, so sídlom Q. X, XXX XX B., o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté deti, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 12P/59/2019-80 zo dňa 10. marca 2020, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 12P/59/2019-80 zo dňa 10. marca 2020
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa (otca) na zníženie výživného na maloleté deti (výrok I.). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (výrok II.).
2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že otec návrhom na začatie konania doručeným súdu 21.10.2019 žiadal, aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 1P/24/2015-43 zo dňa 22.06.2016 v časti týkajúcej sa výšky výživného tak, že výživné určené pre mal. R. voči jej otcovi sa počnúc dňom 01.10.2019 zníži zo sumy 75,00 Eur na sumu 28,79 Eur, splatnú vždy do 15. dňa daného mesiaca vopred, k rukám matky. Zároveň žiadal aby súd zmenil rozsudok Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/21/2015-29 zo dňa 22.10.2015 v časti týkajúcej sa výšky výživného tak, že výživné určené pre mal. B. voči jej otcovi sa počnúc dňom 01.10.2019 zníži zo sumy 75,00 Eur na sumu 28,79 Eur, splatnú vždy do 15. dňa daného mesiaca vopred, k rukám matky.
3. Svoj návrh odôvodnil tým, že predošlými rozsudkami bol zaviazaný prispievať na výživné mal. B. sumou 75,00 Eur mesačne a mal. R. sumou 75,00 Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci k rukám matky. Od účinnosti a platnosti posledného rozhodnutia súdu sa podstatným spôsobom zmenili jeho príjmové a majetkové pomery. Momentálne je otec bez akéhokoľvek príjmu a je evidovaný ako žiadateľ o dávku v hmotnej núdzi. Plateniu výživného na deti sa nechce vyhýbať, preto nežiada o jeho zrušenie, ale len o jeho zníženie na primeranú zákonnú výšku 28,79 Eur na jedno mal. dieťa.
4. Matka sa k návrhu otca písomne nevyjadrila. Kolíznemu opatrovníkovi len uviedla, že s návrhom nesúhlasí lebo náklady na oblečenie a stravu s vekom mal. detí stále vzrastajú.
5. Uznesením č.k. 12P/59/2019-29 zo dňa 31.10.2019 ustanovil súd maloletým deťom za kolízneho opatrovníka Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

Námestovo, IČO: 30 794 536. Kolízny opatrovník vo svojej správe zo zisťovania rodinných, bytových a sociálnych pomerov mal. detí zo dňa 11.12.2019 uviedol, že mal. deti bývajú spoločne so svojou matkou v prenajatom dvojizbovom byte v A.. Matka pracuje ako pomocná sila, jej mesačný príjem je cca 560,00 Eur. Otec býva v trojizbovom byte, ktorý je vo vlastníctve jeho starej matky. V jeho domácnosti býva aj brat, ktorý je dlhodobý PN. Otec prispieva na chod domácnosti sumou 50,00 Eur mesačne. Od 01.06.2019 je otec nezamestnaný. Poberá dávku v hmotnej núdzi 64,00 Eur. Predtým pracoval v Nemecku, v súčasnosti pracuje brigádnicky. Mesačný príjem z brigádnickej práce uvádzal vo výške 150,00 Eur. V poslednom období otec prispieval na výživné detí k rukám matky nepravidelne a neplatil ho v celej výške. Maloleté deti otca pravidelne navštevujú. Mal. B. je žiačkou 4. ročníka základnej školy, mal. R. navštevuje materskú školu. Kolízny opatrovník navrhol návrh otca zamietnuť, nakoľko zníženie výživného nie je v záujme mal. detí.

6. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že výživné na mal. B. vo výške 75,00 Eur mesačne bolo otcovi určené naposledy rozsudkom č.k. 4P/21/2015-29 z 22.10.2015, právoplatným 07.12.2015, ktorým bola schválená rodičovská dohoda. Výživné na mal. R. vo výške 75,00 Eur mesačne bolo otcovi určené naposledy rozsudkom č.k. 1P/24/2015-43 z 22.06.2015, právoplatným 17.08.2015, ktorým bola schválená rodičovská dohoda.

7. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že otec je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie a je poberateľom dávky v hmotnej núdzi vo výške 64,70 Eur. Otec pracoval ako murár na živnosť. V júli 2019 si živnosť zrušil z dôvodu, že musel platiť vysoké odvody a je toho názoru, že bude pre neho výhodnejšie keď bude pracovať ako zamestnanec. Zo živnosti mu vznikli dlhy z dôvodu neuhradenia sociálneho a zdravotného poistenia. Uviedol, že má pohľadávku vo výške 3.500,00 Eur za vykonané práce voči objednávateľovi týchto prác. Počas roka 2019, v čase keď bol nezamestnaný, si však vedel privyrobiť aj príležitostne a z toho hradil výživné. Z vyjadrení rodičov a tiež z výpisov z matkinho účtu je zrejmé, že otec výživné na deti posielal matke nepravidelne a v rôznych sumách, a to aj prostredníctvom tretích osôb. Prostredníctvom tretích osôb zasielal výživné aj v čase, keď už nevykonával živnosť a bol nezamestnaný. Otec uviedol, že jeho zdravotný stav je dobrý a je schopný pracovať. Už deň po pojednávaní (t.j. 11.03.2020) mal podpísať pracovnú zmluvu, nakoľko mal dohodnutú prácu v Nemecku. Otec nevedel uviesť aké sú jeho mesačné príjmy a výdavky. Mal. deti bývajú s matkou v prenajatom dvojizbovom byte v A., kde matka platí nájomné 150,00 Eur. V posledných mesiacoch prenajíateľovi platí 250,00 Eur nakoľko mala nedoplatky na nájomnom zo skorších období. Matka pracuje na plný úväzok ako pomocná sila. Spolu s príplatkom a uplatnením daňového bonusu na mal. deti je čistá mzda matky cca 566,00 Eur (<<https://www.platy.sk/vypocet-mzdy>>). Okrem toho matka poberá prídavky na mal. deti vo výške cca 50,00 Eur. Obaja rodičia fajčia a uviedli, že príležitostne si vypijú aj alkohol. Skutočné výdavky na tieto položky však nebolo možné zistiť, avšak vzhľadom k vzájomným vyjadreniam oboch rodičov je pravdepodobné, že skutočná spotreba týchto požívatín je vyššia ako tá, ktorú deklarovali. Mal. B. je žiačkou 4. ročníka základnej školy. Mal. R. navštevuje materskú školu. Obe mal. deti netrpia vážnejšími zdravotnými problémami. Mal. deti otca pravidelne navštevujú a u neho prespávajú.

8. Následne okresný súd citoval ust. § 62 ods. 2 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len Zákon o rodine) a v tomto konaní zisťoval, či došlo k zmene pomerov tak na strane maloletých detí, ako aj na strane otca.

9. Matkou deklarované výdavky na výživu mal. detí súd považoval v zásade za primerané a opodstatnené vzhľadom k veku, zdravotnému stavu a potrebám obidvoch mal. detí. Na strane mal. detí došlo od posledného rozhodovania o výživnom, vzhľadom k ich vyššiemu veku, k zvýšeniu ich potrieb. Otec uviedol, že je zdravý a po všetkých stránkach schopný a ochotný pracovať. To, že sa v júli 2019 rozhodol zrušiť svoju živnosť považoval konajúci súd za jeho slobodné rozhodnutie. Ani dôvod zrušenia živnosti - vysoké odvody, súd neakceptoval, nakoľko v konaní nebolo preukázané, že by sa odvodové zaťaženie otca vymykalo štandardnému odvodovému zaťaženiu živnostníka vykonávajúceho činnosť v danom odvetví. Pokiaľ teda otcovi vznikli dlhy na povinnom sociálnom a zdravotnom poistení možno túto skutočnosť za daného skutkového stavu pripísať výlučne na vrub otca. To, že otec za daného stavu nevykonáva prácu, či už formou živnosti alebo v pracovnom pomere prvoinštančný súd považoval za vzdanie sa zamestnania a tým aj zárobku bez dôležitého dôvodu (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine). Príjem otca výlučne z dávky v hmotnej núdzi a prípadných brigád tak vzhľadom k jeho pracovným skúsenostiam, veku, a zdravotnému stavu nezodpovedá jeho schopnostiam a možnostiam. Otcovi nebránia žiadne objektívne skutočnosti v získaní zamestnania alebo iného trvalého príjmu v oblasti, ktorej má pracovné skúsenosti (murár). Súd preto vychádzal z potenciality príjmu otca, t.j. z príjmu ktorý by otec dosahoval, keby pracoval na pozícii zodpovedajúcej jeho schopnostiam a možnostiam. Za súčasnej situácie na trhu práce, (keď stavebníctvo vykazuje nedostatok pracovnej sily), konajúci

súd neakceptoval tvrdenia otca o jeho nemožnosti zamestnať sa na pozícii murára, ktorú otec pôvodne vykonával a v ktorej má pracovné skúsenosti. Okrem vyššie uvedeného mal okresný súd z vykonaného dokazovania preukázané, že otec fajčí a podľa jeho vyjadrení príležitostne požíva alkohol. Vzhľadom k tomu, že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov, tieto výdavky otca súd nepovažoval, za výdavky ktoré je nevyhnutné vynaložiť. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie vyhodnotil návrh otca na zníženie výživného ako nedôvodný a preto ho zamietol.

10. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Vzhľadom k nižšiemu právnemu povedomiu otca, súd považoval jeho návrh na zníženie výživného z jeho strany za subjektívne odôvodniteľný a preto nedospel k jednoznačnému presvedčeniu, že by bol návrh otca čisto špekulatívny. Nevyhovelo preto návrhu matky na priznanie náhrady trov konania.

11. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zmeny tak, že odvolací súd zmení rozsudok Okresného súdu Námestovo sp.zn. 1P/24/2015-43 zo dňa 22.06.2015 v časti týkajúcej sa výšky výživného tak, že výživné určené na maloletú R. voči jej otcovi sa počnúc dňom 1.10.2019 znižuje zo sumy 75,00 Eur na sumu 28,79 Eur splatnú vždy do 15-teho dňa daného mesiaca vopred k rukám matky a tiež zmení rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 4P/21/2015-29 zo dňa 22.10.2015 v časti týkajúcej sa výšky výživného tak, že výživné na maloletú B. voči jej otcovi sa počnúc dňom 01.10.2019 znižuje zo sumy 75,00 Eur na sumu 28,79 Eur, splatnú vždy do 15-teho dňa daného mesiaca vopred k rukám matky.

12. Svoj opravný prostriedok odvolateľ odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. d), h) CSP. Podľa jeho názoru je totiž dôvodom na zmenu rozhodnutia zo dňa 22.06.2015 č.k. 1P/24/2015-43 preukázateľná okolnosť, ktorá sa závažným spôsobom prejavila v pomeroch účastníkov vyššie uvedeného rozhodnutia, a to najmä u navrhovateľa v negatívnom situačnom položení ako potencionálneho uchádzača o akúkoľvek prácu. Na druhej strane matka prácu má a dostáva aj značné sociálne benefity v podobe rodinných prídavkov, odpočítateľných položiek na spoločné deti. Otec akcentoval, že sa snaží svoju vyživovaciu povinnosť k deťom plniť aj napriek jeho sťaženým spoločenským pomerom, ktoré on sám nezavinil. Ďalším dôvodom, na ktorý má súd ex offio prihliadnúť pri rozhodovaní o jeho návrhu je aj súčasná pandémia vyhlásená WHO (Covid 19), akceptovaná aj súčasnou vládou Slovenskej republiky, ktorá aktuálne odôvodňuje predpoklad nezamestnateľnosti otca. Relevantnosť navrhovanej zmeny mal súd zistiť porovnaním tvrdených a preukázaných nových pomerov s pôvodnými pomermi (významnými z hľadiska určovania vyživovacej povinnosti), tak ako boli zistené v príslušnom spisovom materiáli vzťahujúcom sa k predchádzajúcemu rozhodnutiu. V danej súvislosti odvolateľ poukázal na judikatúru publikovanú pod č. R 62/1965, R 2/1967 a R 16/1968, ktorá podľa jeho názoru odôvodňuje zmenu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

13. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu navrhla rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Súčasne žiadala, aby odvolací súd uložil otcovi nahradiť jej trovy odvolacieho konania.

14. Uviedla, že nesúhlasí s dôvodmi uvádzanými otcom v jeho opravnom prostriedku. Podľa jej názoru súd prvej inštancie vo veci správne rozhodol, keď zamietol návrh otca na zníženie výživného. V tomto konaní nebolo totiž žiadnym relevantným dôkazom preukázané, že na strane otca maloletých detí došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu predchádzajúceho rozsudku/rozsudkov o výživnom. Matka ďalej akcentovala, že otec maloletých detí ukončil živnostenské oprávnenie ku dňu 09.07.2019 a v mesiaci október toho istého roku podal návrh na zníženie výživného na maloleté deti na príslušný súd. Takéto jeho konanie matka označila za špekulatívne, s cieľom vykresliť pred súdom zmenu pomerov na jeho strane. Matka sa preto v celom rozsahu stotožnila so závermi súdu prvej inštancie, že otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal zamestnania a tým aj zárobku. V prvoinštančnom konaní bolo jednoznačne preukázané, že otcovi nebránia žiadne objektívne skutočnosti v získaní zamestnania alebo iného trvalého príjmu v oblasti, v ktorej má pracovné skúsenosti. Zároveň bolo preukázané, že je v možnostiach otca maloletých detí poskytovať svojim dcéram súdom určené výživné a jeho pomery sa oproti predchádzajúcemu rozhodnutiu nezmenili. Otec totiž pracoval aj popri ako bol evidovaný na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v evidencii nezamestnaných. Vyplýva to z toho, že tretie osoby, pre ktoré pracoval, posielali výživné na deti z jeho príjmu na účet matky. Nemožno preto uveriť tvrdeniu otca, že žije len z dávky v hmotnej núdzi vo výške 64,70 Eur. Zároveň otec nepoprel, že má výdavky na cigarety, čo je prejavom jeho určitého štandardu. Keby však skutočne žil len z dávky v hmotnej núdzi, nemohol by si dovoliť pestovať naďalej tento zlozvyk. Matka ďalej zdôraznila, že v prejednávanej veci otec svoje výdavky nepodložil žiadnymi dôveryhodnými dôkazmi. Sumu 50,00 Eur, ktorú otec podľa vlastných tvrdení platí rodičom na chod domácnosti, by mal prednostne poskytnúť na výživu svojich

maloletých detí. Ak by aj na chod svojim rodičom otec túto sumu neposkytol, nebol by ohrozený stratou bývania. Matka však platí nájomné za byt tretej osobe a v prípade nezaplatenia nájomného by prišla spoločne s maloletými deťmi o strechu nad hlavou. Matka preto musí platiť všetky výdavky, ktoré sú spojené či už s bývaním alebo výživou maloletých detí riadne a včas. Konajúci súd preto postupoval správne, keď výdavky otca nezobral pri svojom rozhodovaní do úvahy, nakoľko výživné na maloleté deti má prednosť pred otcom prezentovanými výdavkami. Navyiac otec ani nepoprel tvrdenia matky, že je schopný si aj popri tom, ako je evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie, nájsť si prácu, čo dokonca sám potvrdil vo svojej výpovedi na pojednávaní. Sám uviedol, že ide podpísať pracovnú zmluvu s miestom výkonu práce v Nemecku. Zároveň neuviedol žiadne zdravotné problémy, pre ktoré by nemohol vykonávať prácu, v ktorej má pracovné skúsenosti (otec je vyučený murár). V závere svojho opravného prostriedku sa otec bráni súčasnou situáciou v súvislosti so šírením vírusu Covid 19. V danej súvislosti matka maloletých detí poukázala na skutočnosť, že v čase rozhodovania konajúci súd nemohol predvídať, že o niekoľko týždňov sa spoločenská situácia zmení. V prípade, ak by však otec neukončil živnosť, mohol si pri poklese svojich príjmov uplatniť určitú kompenzáciu zo strany štátu. Na základe uvedeného matka konštatovala, že súd prvej inštancie dospel na základe zisteného skutkového stavu ku dňu vyhlásenia rozsudku ku správnym skutkovým záverom. V konaní bolo totiž preukázané, že k zmene pomerov došlo predovšetkým na strane matky, ktorá sa stará o obidve maloleté deti, ktoré rastú a vekom sa ich potreby zvyšujú. Tieto potreby maloletých detí boli v konaní preukázané a súd ich vyhodnotil ako primerané potrebám a veku maloletých detí. Okrem toho, od poslednej úpravy výživného na maloleté deti nedošlo na strane otca k zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky výživného, čo je najrozhodujúcejšia skutočnosť v tomto konaní. Zmenu pomerov podľa ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine možno definovať ako stav, ktorý je odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri pôvodnom (predchádzajúcom) rozhodovaní, čo v danom prípade nebolo splnené. So zreteľom na vyššie uvedené skutočnosti je zrejmé, že súd prvej inštancie v prejednávacom prípade dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci.

15. Kolízny opatrovník maloletých detí vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca navrhol rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť. Stotožnil sa dôvodmi napadnutého rozhodnutia, nakoľko otcovi nebránia žiadne objektívne skutočnosti v získaní zamestnania. Zníženie výživného tak nie je v záujme maloletých detí.

16. S vyjadrením kolízneho opatrovníka maloletých detí sa stotožnila i matka vo svojom vyjadrení zo dňa 03.06.2020.

17. Následne kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že sa stotožňuje so skutočnosťami prezentovanými matkou vo vyjadrení k odvolaniu.

18. Otec v priebehu odvolacieho konania na uvedené vyjadrenia matky i kolízneho opatrovníka nereagoval.

19. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie otca zo dňa 12.05.2018 bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 379 CSP, s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a toto rozhodnutie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP vo veci samej (výrok I.) i v závislom výroku II. o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

20. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľky, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

21. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky otca maloletých detí uvedené v jeho opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

22. Odvolací súd vo všeobecnosti zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd) nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie účastníkov. Navyše skutočnosti všeobecne známe (tzv. notoriety) alebo známe súdu z jeho činnosti, sa nedokazujú (§ 186 ods. 1 CSP). Ide o také skutočnosti, ktoré sú známe pomerne širokému okruhu ľudí a vedomosť o týchto skutočnostiach možno u bežného, priemerne vzdelaného človeka žijúceho v danom mieste a čase predpokladať. Nie je pritom podmienkou, aby boli známe každému. Nedokazujú sa ani skutočnosti známe súdu z jeho rozhodovacej činnosti (napr. z konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti a pod). Odvolací súd zároveň poznamenáva, že účastníci mali priestor v rámci odvolacieho konania sa k takýmto skutočnostiam, uvedeným v napadnutom rozhodnutí, vyjadriť. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo návrh otca na zníženie výživného zamietol a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov.

23. Zákon o rodine umožňuje, ak sa zmenia pomery na strane rodičov, prípadne na strane detí samotných, aby výživné bolo novým spôsobom upravené (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine). Samozrejme nejde o akúkoľvek zmenu, ale o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že výživné určené v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii, a to jednak na strane osôb výživou povinných, tak i osoby k výžive oprávnenej. Takouto zmenou pomerov nie je teda akákoľvek zmena z hľadísk rozhodujúcich pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho rázu v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov.

24. Hmotno-právnu podmienkou toho, aby súd mohol o výške výživného na dieťa opakovane rozhodnúť je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnúť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Len v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia, zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie, zmena zdravotného stavu a iné. V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím spojené zvýšené výdavky.

25. Zákon o rodine v ust. § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho

zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okrem toho v zmysle ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

26. Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení vyživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Navyiac súd prihliadne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy i prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

27. V prejednáwanej veci bolo nepochybne preukázané, že na strane obidvoch maloletých detí došlo od posledného určenia výživného ku zmene pomerov. Obidve dievčatá sú staršie, čím adekvátne došlo k zvýšeniu ich odôvodnených potrieb. Tieto konajúci súd správne vyhodnotil za primerané a opodstatnené s prihliadnutím na vek, zdravotný stav a odôvodnené potreby maloletých detí. Je zrejmé, že maloleté deti podrástli a od posledného určenia výživného sa zvýšili výdavky na ne v súvislosti so stravou, ošatením a o ďalšie náklady konštatované súdom prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí. Sumy, ktoré matka uviedla v konaní, nijakým spôsobom neprekračujú všeobecne známe náklady na tieto položky. V súčasnosti maloletá B. je žiačkou 5. ročníka ZŠ. Maloletá R. navštevuje materskú školu. Notoricky známou skutočnosťou je tiež, že náklady na zakúpenie školských pomôcok a potrieb neustále vzrastajú. Aj v prípade, ak mala matka tieto výdavky na deti aj v predchádzajúcom období, nič to nemôže zmeniť na záveroch okresného súdu uvedených v napadnutom rozhodnutí. Podstatným je totiž fakt, že aj výdavky na stravu pre maloleté deti sa s ich rastúcim vekom zvýšili. Je zrejmé, že obidve deti sú vo vyššom veku, s čím sú spojené vyššie výdavky na ich stravu, oblečenie a obuv. To však nie sú jediné náklady na ich výživu. V súvislosti s ich vekom došlo nepochybne i k zvýšeniu výdavkov na hygienické potreby. Matka má v opatere obidve svoje maloleté dcéry, s ktorými žije v spoločnej domácnosti. Svoju vyživovaciu povinnosť si tak voči obidvom dcéram plní i každodennou starostlivosťou o ne a uspokojovaním ich bytovej potreby (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Obidve maloleté deti bývajú s matkou v prenajatom dvojizbovom byte v A., za ktorý matka platí nájomné vo výške 150,00 Eur. V posledných mesiacoch však hradí prenajímateľovi vyššiu čiastku (250,00 Eur), keďže mala nedoplatky na nájomnom zo skorších období. Matka je zamestnaná na plný úväzok ako pomocná sila, keď jej príjem spolu s príplatkom a uplatnením daňového bonusu na maloleté deti predstavuje čistá mzda cca vo výške 566,00 Eur mesačne. Okrem toho matka poberá prídavky na maloleté deti vo výške cca 50,00 Eur. Obidve deti sú zdravé a ich potreby sú primerané veku. Zároveň tak, ako správne podotkol konajúci súd, obidvaja rodičia fajčia a uvádzajú, že príležitostne si vypijú aj alkohol. Skutočné výdavky na tieto položky však nebolo možné zistiť, avšak s prihliadnutím na vyjadrenie obidvoch rodičov je pravdepodobné, že spotreba týchto požívateľín je vyššia ako ju obidvaja deklarovali.

28. Otec je aktuálne evidovaný v evidencii uchádzačov o zamestnanie a je poberateľom dávky v hmotnej núdzi vo výške 64,70 Eur mesačne. Je vyučený murár. Pracoval na živnosť, ktorú však v mesiaci júl 2019 zrušil z dôvodu ním tvrdeného vysokého odvodového zaťaženia. Na základe vlastného rozhodnutia dospel preto k záveru, že pre neho bude výhodnejšie, keď bude pracovať ako zamestnanec. Počas výkonu živnostenského oprávnenia vznikli otcovi dlhy z dôvodu neuhradenia sociálneho a zdravotného poistenia. Okrem toho tvrdil, že má pohľadávku vo výške 3.500,00 Eur za poskytnuté

práce voči objednávateľovi týchto prác. Aj v priebehu roku 2019, keď už bol otec nezamestnaný, si však vedel príležitostne privyrobiť a z toho hradil aj výživné na obidve deti. Prvoinštančný súd mal v konaní preukázané, že otec matke posielal na deti výživné nepravidelne a v rôznych sumách a to aj prostredníctvom tretích osôb, a to aj v čase, keď už nevykonával živnosť a bol nezamestnaný. Otec sám potvrdil, že jeho zdravotný stav je dobrý a že je schopný pracovať. Sám vo svojej výpovedi na pojednávaní uviedol, že v nasledujúci deň je schopný podpísať pracovnú zmluvu, nakoľko má dohodnutú prácu v Nemecku. Hoci otec nevedel uviesť jeho mesačné príjmy a výdavky, okresný súd sa s nimi bližšie nezaoberal. Pokiaľ otec poukazoval na to, že od mesiaca júl 2019 ukončil živnosť a je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie a poberal dávku v hmotnej núdzi vo výške 64,00 Eur, okresný súd postupoval správne, ak na túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní neprihliadal. Hoci otec v prvoinštančnom konaní poukazoval na svoje aktuálne príjmy (dávka v hmotnej núdzi, príležitostný príjem z brigádnickej činnosti), je potrebné poznamenať, že pri rozhodovaní súdu o zvýšení výživného vo vzťahu k povinnému rodičovi súd neberie do úvahy len reálne zárobky, ale aj potencialitu jeho príjmov. Keďže otec je zdravý, v produktívnom veku, v záujme zabezpečenia výživy svojich maloletých detí je v jeho možnostiach a schopnostiach zabezpečiť si dostatočný príjem z pracovného či obdobného pomeru. Nemožno akceptovať stav, že otec pri akútnom nedostatku pracovníkov v stavebníctve zostal v určitom období ako murár nezamestnaný a sám sa tak pripravil o možný zdroj príjmu, z ktorého by primárne plnil svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Tomu, že otec je schopný zamestnať sa, nasvedčuje aj fakt, že si zarábala v predmetnom období aj príležitostne formou brigády. Napokon v stavebníctve dosahujú platy stavebných robotníkov 800,00 Eur netto i viac (www.platy.sk <<http://www.platy.sk>>). O potencialite príjmov otca svedčí i fakt, že má možnosť zamestnať sa v odbore, v ktorom je vyučený i v zahraničí (Nemecko). V takom prípade by otcovi boli zamestnávateľom vyplácané aj diéty počas jeho výkonu práce v zahraničí. Z ustálenej judikatúry súdov vo veciach výživného vyplýva, že súdy zohľadňujú diéty pre účely určenia výživného. V prejednávanej veci bola teda rozhodnou pre posúdenie výšky vyživovacej povinnosti otca potencialita jeho príjmov (ako už bolo uvedené vyššie), na ktorú je súd povinný pri rozhodovaní o výške výživného prihliadať. Je teda zrejmé, že príjem otca je vyšší, než ako to prezentoval v priebehu tohto konania, a to aj s ohľadom na jeho výdavky, ktoré v konaní uvádzal. Na uvedenom závere preto nič nemôže zmeniť ani súčasná pandémia vyhlásená WHO (Covid 19) s tvrdením o jeho nemožnosti sa zamestnať. Práve naopak, v tomto období ľudia na Slovensku na svojich stavbách využívali stavebných robotníkov, ktorí nemohli z dôvodu výnimočného stavu a uzavretia hraníc pracovať či už doma, alebo v zahraničí. Napokon ani sám otec nepopieral, že po tom, ako ukončil svoju živnosť v mesiaci júl 2019, si príležitostne zarábala brigádnicou formou. Je teda zrejmé, že príjem otca ako povinného rodiča deklarovaný v konaní (na základe ním predložených potvrdení) reálne nezobrazuje jeho životnú úroveň tak, ako sa ju snaží prezentovať v aktuálne prejednávanej veci. Aj vývoj životných nákladov je oproti minulému obdobiu tiež notoricky známou skutočnosťou, ktorú netreba dokazovať. Niet pochyb o tom, že ceny základných potravín a služieb sa oproti predchádzajúcemu obdobiu (kedy súd rozhodoval o výživnom na maloleté deti), zvýšili. Napokon žiada sa dodať, že aj matka mala nepochybne zvýšené náklady na výživu svojich maloletých detí v súvislosti s tým, že v rámci protipandemických opatrení vyhlásených vládou SR maloleté deti nenavštevovali školu či predškolské zariadenie a bola nútená sa o ne celodenne starať a zabezpečovať im stravu i vzdelávanie dištančnou formou.

29. Na druhej strane (tak ako bolo už uvedené) je nepochybné, že v súvislosti s vyšším vekom a fyzickým rastom sú spojené zvýšené výdavky na obidve maloleté deti. Ponechanie výživného v pôvodnej výške na obidve deti je tak plne opodstatnené.

30. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na argumentáciu Ústavného súdu ČR I. ÚS 1335/14 zo dňa 26.05.2014, ktorá je vzhľadom na podobnosť právnej úpravy plne aplikovateľná i na prejednávajúcu vec: „Akonáhle sa človek stane rodičom, nadobúda určité práva s tým spojené, ale tiež mu začne vznikať určité obmedzenie dané existenciou dieťaťa a jeho záujmami. Ak sa rozhodne preto rodič využívať práva na slobodu pohybu a voľbu povolania, musí mať pritom súčasne na zreteli záujmy svojho dieťaťa, v prejednávanej veci záujem na zabezpečení všetkých potrieb svojej dcéry napomáhajúcej všestrannému rozvoju jej osobnosti. V prípade kolízie záujmu dieťaťa a rodiča preváža záujem dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí (pozri napr. čl. 1 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.)“

31. Na základe vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vychádzal z úplne zisteného skutkového stavu, relevantne skúmal odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery na strane oboch rodičov a na ich základe dospel ku správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil.

32. Okresný súd teda v prejednávanej veci komplexne zhodnotil odôvodnené potreby obidvoch maloletých detí, ako aj osobné, zárobkové a majetkové pomery povinného rodiča, t. j. otca, no najmä správne prihliadol na potencialitu jeho príjmov. Na základe toho dospel ku správnym skutkovým zisteniam, ktoré uviedol v odôvodnení napadnutého rozsudku. Rovnako vecne správny je aj výrok o trovách prvoinštančného konania o tom, že žiaden z účastníkov (navzájom voči sebe) nemá nárok na náhradu trov konania, ktorý plne zodpovedá ust. § 52 CMP.

33. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

34. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné, alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.